

Työsuojelurahasto
Arbetarskyddsfonden
The Finnish Work Environment Fund

TYÖHYVINVOINNIN JOHTAMISESTA ARKEA ARKEASSA

ARKEA OY – kanssamme arki rokkaa ja rollaa

Työsuojelurahaston rahoittaman hankkeen (nro 115517)

1.1.2016–15.4.2018 loppuraportti

Nina Marttila, Sini-Kukka Malmberg, Anu Mäntylä,
ARKEA Oy

Paula Naumanen ja Jyrki Liesivuori, WbW

Huhtikuu 2018

Sisällys

TIIVISTELMÄ.....	3
1. Lähtötilanne kohdeorganisaatiossa ja syyt hankkeen käynnistämiseen.....	4
2. Hankkeen kuvaus, tavoitteet ja merkitys hakijalle ja soveltajalle/asiantuntijalle.....	4
3. Hankkeessa sovellettu tutkimus ja ulkopuolisen asiantuntija.....	4
4. Hankkeen toteutuminen ja eteneminen.....	5
5. Hankkeen tulokset, hyödyt ja vaikutukset.....	6
6. Hankkeen arviointi ja mahdolliset jatkotoimenpiteet.....	6
7. Viestintä ja yleinen hyödynnettävyys suomalaisessa työelämässä.....	6
8. Hakijan ja ulkopuolisen asiantuntijan yhteystiedot.....	6

Tiivistelmä

Yritykselle etsittiin sopivia toimenpiteitä työperäisen sairastelun ja niistä aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi parantamalla mm. työoloja työturvallisuutta, työterveyttä, työkykyä ja työhyvinvointia tukevaksi. Tätä tuetaan Arkean tarpeisiin sopivilla ja vaikuttavilla työterveyspalveluilla sekä sairauspoissaolojen aktiivisella seurannalla. Monikulttuurisuuden teema nousi esiin hankkeen aikana.

ARKEAssa on panostettu monipuolisesti erilaisiin työhyvinvointia lisääviin toimenpiteisiin ja hankkeessa toteutetut selvitykset tukevat osaltaan tämän työn jatkumista. Yrityksen työntekijämäärä on kasvanut edelleen mm. liikkeenluovutusten kautta. ARKEAlla on suuri määrä yksikköjä monilla paikkakunnilla ja yli tuhannessa rakennuksessa, mikä edellyttää johdolta jatkuvaa huomiota.

Hankkeen aikana tuotettiin materiaaleja yrityksen työhyvinvoinnin tarpeisiin. Esimerkkejä näistä ovat: työkyvyttömyyden varhaiset tunnusmerkit, eri-ikäisten johtamiskäytännöt, pitkien sairauspoissaolojen hallintamalli, ratkaisuja keittiö- ja siivousalan ergonomian toteuttamiseen, kevennettyjen työtehtävien kartoitus, prosessi pitkien poissaolojen parempaan hallintaan, hälytysrajojen kehittäminen, Varheriskien aikaisempi tunnistaminen ja materiaalit monikulttuurisuuden hallintaan.

Hankkeen aikana yrityksessä toteutui monia muutoksia, jotka heijastuivat henkilöstön hyvinvointiin ja toimintaan. ARKEA sai Työsuojelurahaston myöntämän rahoituksen turvin tukea ja työkaluja ulkopuolisilta asiantuntijoilta asioiden korjaamiseen ja ratkaisemiseen. Työolojen osalta ei ollut tarvetta kehittämistoimille ja työterveyspalvelutkin todettiin tarpeenmukaisiksi ja toimiviksi.

ARKEA Oy:n henkilöstöhallinto ja sen ohessa työhyvinvointitoiminta on hyvin järjestettyä ja toimivaa. ARKEAn esittelyssään käyttämä slogan ”Kanssamme arki rokkaa ja rollaa” ja tämän hankkeen nimi Työhyvinvoinnin johtamisesta arkea ARKEAssa kuvaavat erinomaisesti yrityksen tavoitetta huolehtia työhyvinvoinnista osana työpaikan arkista aherrusta.

1. Lähtötilanne kohdeorganisaatiossa ja syyt hankkeen käynnistämiseen

Turun kaupungin ruokapalvelu, siivoustoimisto ja kiinteistöhoito yhdistettiin ja yhtiöitettiin vuonna 2012, jolloin syntyi Turun Seudun Kiinteistöpalvelu Oy. Virallisesti Arkea Oy nimi otettiin käyttöön vuonna 2015. Arkea on monialayritys, joka tuottaa ruoka-, siivous-, toimitila-, kiinteistöhoito- ja kunnossapitopalveluja. Yritys on noin 1200 välittävän ja tekevän ihmisen työpaikka ja työpisteet sijaitsevat yli 1000 rakennuksessa ja useilla paikkakunnilla Lounais-Suomessa.

Arkean tavoitteena on sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien määrien ja niistä aiheutuvien kustannusten vähentäminen tulevina vuosina. Eniten poissaoloja ja työkyvyttömyyttä aiheuttavat tuki- ja liikuntaelinvaiat. Myös mielenterveysongelmat ja tapaturmat näkyvät sairauspoissaolojen diagnooseissa. Yhtiö tarvitsi apua myös monikulttuurisuuteen liittyvien asioiden kehittämiseen.

2. Hankkeen kuvaus, tavoitteet ja merkitys hakijalle ja soveltajalle/asiantuntijalle

Pääasiallisena tavoitteena oli saada työhyvinvoinnin kokonaisuus hallintaan ja kehittää Arkeaan työhyvinvointikulttuuria. Yritykselle etsittiin sopivia toimenpiteitä työperäisen sairastelun ja niistä aiheutuvien kustannusten vähentämiseksi parantamalla mm. työoloja, työturvallisuutta, työterveyttä, työkykyä ja työhyvinvointia tukevaksi. Tätä tuetaan Arkean tarpeisiin sopivilla ja vaikuttavilla työterveyspalveluilla sekä sairauspoissaolojen aktiivisella seurannalla. Yhä suureneva osa yrityksen henkilöstöstä on monikulttuurista. Hankkeessa tuotettiin materiaalia tukemaan monikulttuurisen työyhteisön työtä.

Arkean hankkeelta toivomia kehittämistoimia:

- Ergonomiaa parantavien työvälineiden ja työtapojen kehittäminen siivous- ja keittiötyöhön.
- Kevennettyjen työtehtävien kartoitus: mallinnus, prosessi, tehtävät, medikaaliset kriteerit, lomakkeet, seuranta
- Prosessi pitkien poissaolojen pidempään hallintaan
- Hälytysrajojen kehittäminen varhaiseen tunnistamiseen
- Varhe-riskien aikaisempi tunnistaminen
- Eri ikäisten johtamiseen työvälineitä
- Työkykyjohtamisen tunnusluvut
- Monikulttuurisuuteen liittyvä pohjatyö nettisivuille ja juhlapäiville sekä ohjeistus esimiestyöhön

Hankkeelle perustettiin ohjaus- ja projektiryhmä.

Hankkeen aikana yrityksessä toteutui monia muutoksia, jotka heijastuivat henkilöstön hyvinvointiin ja toimintaan. ARKEA sai Työsuojelurahaston myöntämän rahoituksen turvin apua ulkopuolisilta asiantuntijoilta asioiden korjaamiseen ja ratkaisemiseen. Työolojen osalta ei ollut tarvetta kehittämistoimille ja työterveyspalvelutkin todettiin tarpeenmukaisiksi ja toimiviksi.

3. Hankkeessa sovellettu tutkimus ja ulkopuolinen asiantuntija

Hankkeessa sovellettiin muun muassa alla lueteltua tutkimus- ja hanketietoa:

Työhyvinvoinnin kokonaisuus

- Lähde: Ahonen G 2015. Terve johtaminen (Kuva 2.2). Kirjassa: Ahonen, Husman, Ikonen ym. Julkista johtamista jalostamassa. Työterveyslaitos.

Työn imu ja työn tuunaaminen

- Lähde: esim. Hakanen J 2005. Työuupumuksesta työn imuun: työhyvinvointitutkimuksen ytimessä ja reuna-alueilla. Työ ja ihminen Tutkimusraportti 27. Työterveyslaitos. Tampereen yliopistopaino.

Työkyvyn johtaminen

- Lähde: Juvonen-Posti P, Joensuu M, Reiman A, Heusala T, Takala E-P, Ahonen G 2014. Työkykyjohtaminen – johdettua yhdessä tekemistä. Tapaustutkimus käytännön johtamismenettelyistä ja taloudellisesta vaikuttavuudesta kunnallisessa liikelaitoksessa. Työterveyslaitos, Helsinki. Juvenes Print, Tampere.

Työhyvinvoinnin kehittäminen

- Lähde: Laine P 2013. Työhyvinvoinnin kehittäminen. Turun yliopiston julkaisuja 372.

Pienetkin pinnalle (PiPi)

- Varsinais-Suomen Yrittäjien ja Työterveyslaitoksen ESR-hanke 2009-2012.

Hyvinvoivien ammattilaisten rakentamat maailman parhaat risteilyalukset (Aker Yards). Työhyvinvointitilan analyysi. Työterveyslaitos 2008.

Työ ja työympäristö vetovoiman kannalta hissistöissä (Otis). TYKES-hanke. Esiselvitys. Työterveyslaitos 2009.

Suomen paras työyhteisö (Alko). Työhyvinvointitilan analyysi. Työterveyslaitos 2011

Suomen paras ammattikorkeakoulu. Työhyvinvointitilan analyysi. Työterveyslaitos 2013

Asiantuntijana hankkeessa toimi Oy Wellbeing at Work Finland Ltd Ab:n (lyhennys WbW) edustajat, dosentit Paula Naumanen ja Jyrki Liesivuori. Heillä on pitkä kokemus yritysten työhyvinvoinnin kehittämisestä.

4. Hankkeen toteutuminen ja eteneminen

Ohjaus- ja projektiryhmä kokosi kattavan yhteenvedon yrityksen tilanteesta ja siellä käytetyistä seurannoista. ARKEAssa oli jo tehty työympäristön riskien arviointia systemaattisesti osassa työpisteitä tai –yksiköitä. Myös tehtäväkohtaiset arviot oli tehty. Työolojen osalta asiat olivat järjestyksessä. Myös työterveyshuolto kehitti yrityksen kanssa ratkaisuja työkyvyn tukemiseen ja yhteistyö yrityksen ja työterveyshuollon kanssa oli aktivoitui toimivaksi.

Arkean aloituspalaverissa antamiin tehtäviin liittyvät tuotokset hankkeen aikana:

- Työkyvyttömyyden varhaiset tunnusmerkit
- Eri-ikäisten johtamiskäytännöt yleisellä tasolla
- Pitkien sairauspoissaolojen hallintamalli
- Ratkaisuja keittiö- ja siivousalan ergonomian toteuttamiseen
- Kevennettyjen työtehtävien kartoitus
- Prosessi pitkien poissaolojen parempaan hallintaan
- Hälytysrajojen kehittäminen
- Varhe-riskien aikaisempi tunnistaminen
- Materiaalit monikulttuurisuuden hallintaan

5. Hankkeen tulokset, hyödyt ja vaikutukset

ARKEAssa on panostettu monipuolisesti erilaisiin työhyvinvointia lisääviin toimenpiteisiin ja hankkeessa toteutetut selvitykset tukevat osaltaan tämän työn jatkumista. Yrityksen työntekijämäärä on kasvanut edelleen yritysostojen ja kilpailutusten kautta. ARKEAlla on suuri määrä työyksiköjä monilla paikkakunnilla ja yli tuhannessa rakennuksessa, mikä edellyttää johdolta jatkuvaa huomiota.

Monikulttuurisuudesta on tullut keskeinen, työhyvinvointiin vaikuttava tekijä, mikä sinällään on tuonut mukanaan monia myönteisiä asioita työpaikan arkeen. Hankkeessa laadittiin aluksi esimiehiä varten sellaista materiaalia, jonka esimies pystyy esittelemään omalle porukalleen tiimipalaverissa ja jatkossa materiaali on osana perehdytystä. Materiaali on melko tiivis ja sisältää keskeisimmät asiat siitä, mitkä asiat työyhteisössä tulisi huomioida monikulttuurisuuteen liittyen. Materiaalin tuottaminen jatkuu siten, että perehdyttämiseen liittyvää suomalaista materiaalia havainnollistetaan ja pelkistetään eri kulttuureille sopivaan muotoon.

Työkyvyn tunnistamisen merkit ovat esimiesten käytössä. Muita tässä hankkeessa tehtyjä toimintamalleja ja materiaalia on kokeiltu ja niistä on käyty palautekeskustelu WbW:n kanssa. Myös sairauspoissaoloihin ja työterveyshuollon toimintaan liittyvää ohjausta on saatu WbW:ltä.

ARKEA Oy:n henkilöstöhallinto ja sen ohessa työhyvinvointitoiminta on hyvin järjestettyä ja toimivaa. ARKEAn esittelyssään käyttämä slogan ”Kanssamme arki rokkaa ja rollaa” ja tämän hankkeen nimi Työhyvinvoinnin johtamisesta arkea ARKEAssa kuvaavat erinomaisesti yrityksen tavoitetta huolehtia työhyvinvoinnista osana työpaikan arkista aherrusta.

6. Hankkeen arviointi ja mahdolliset jatkotoimenpiteet

Yhtiö seuraa hankkeen vaikutuksia säännöllisesti ja ohjausryhmä jatkaa toimintaansa ja vie eteenpäin työhyvinvointin liittyviä ratkaisuja hankkeen jälkeen.

7. Viestintä ja yleinen hyödynnettävyys suomalaisessa työelämässä

Monet työhyvinvoinnin ratkaisut ovat työpaikkakohtaisia ja työpaikkakulttuurisidonnaisia. Työterveys, osaaminen, työ ja työolot, työyhteisöasiat ja johtaminen muodostavat työhyvinvoinnin kokonaisuuden ja nämä teemat ovat kaikissa työpaikoissa yhteiset, mutta niihin liittyvät ratkaisut ja niiden toteutukset on sovellettava yksilöllisesti jokaiseen yritykseen. Tässä hankkeessa tuotetut materiaalit tehtiin ARKEAn tarpeisiin ja jotkin niistä ovat suoraan sovellettavissa myös muihin yrityksiin.

8. Hakijan ja ulkopuolisen asiantuntijan yhteystiedot

ARKEA Oy:n yhteyshenkilö: Nina Marttila, nina.marttila@arkea.fi, puh 0400 678 432

Ulkopuolisten asiantuntijoiden yhteystiedot: Paula Naumanen, paula.naumanen@wbw.fi, puh 0400 272564 ja Jyrki Liesivuori, jyrki.liesivuori@wbw.fi, puh 050 3680096